

UCHWAŁA NR
RADY POWIATU RACIBORSKIEGO

z dnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia informacji o stanie bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu Raciborskiego za
2015 rok**

Na podstawie art. 4 ust.1 pkt 15 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2015 poz. 1445 z późn. zm.) w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (tj. Dz. U. z 2013 poz. 1340 z późn. zm.) oraz art. 12 a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 1412) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 355 z późn. zm.)

RADA POWIATU RACIBORSKIEGO
uchwała, co następuje:

§ 1. Po zapoznaniu się ze sprawozdaniami przedłożonymi przez szefów powiatowych służb, inspekcji i straży za 2015 rok przyjmuje się informację o stanie bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu Raciborskiego za 2015 rok stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Ustawa o samorządzie powiatowym nakłada na Radę Powiatu obowiązek dokonania oceny stanu bezpieczeństwa i porządku na obszarze powiatu. Resortowe ustawy nakładają na Kierowników służb, inspekcji i straży obowiązek dokonania analizy bezpieczeństwa i składania rocznego sprawozdania ze swojej działalności Radzie Powiatu.

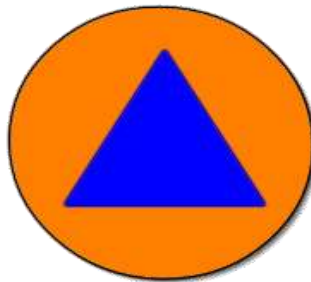
Informacja stanowiąca załącznik do niniejszej uchwały stanowi wyraz wypełnienia obowiązku wynikającego z ustaw. Przedłożona informacja stanowi podsumowanie stanu faktycznego w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest w tym stanie prawnym i faktycznym uzasadnione i celowe.

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu Raciborskiego
z dnia 2016 r.

Bezpieczeństwo mieszkańców Powiatu Raciborskiego
Informacja z realizacji zadań
służb, inspekcji i straży powiatowych

Racibórz, marzec 2016

Zgodnie z Planem Pracy Rady Powiatu Raciborskiego na rok 2016 planowana sesja w miesiącu marcu br. poświęcona będzie bezpieczeństwu mieszkańców powiatu raciborskiego. Przed samorządami, strażami, inspekcjami oraz instytucjami odpowiedzialnymi za lokalne bezpieczeństwo publiczne pojawiają się wyzwania i zadania związane z bezpieczeństwem i licznymi przemianami zachodzącymi w życiu społecznym. Wśród nich ważną rolę odgrywają zadania ustawowe nałożone na poszczególne służby, inspekcje i straże oraz inne instytucje, których zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej społeczności. Jak co roku, przedłożone opracowanie zawiera informację zbiorczą oraz najważniejsze wnioski o stanie bezpieczeństwa na obszarze powiatu raciborskiego opracowaną na podstawie złożonych szczegółowych sprawozdań przez Komendantów i Kierowników służb, inspekcji i straży powiatowych w następujących blokach tematycznych¹:

I. Bezpieczeństwo publiczne

Informacja Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu oraz Placówki Straży Granicznej w Rudzie Śląskiej

II. Bezpieczeństwo sanitarne oraz weterynaryjne – Informacja Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu

III. Podsumowanie – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

Z uwagi na odmienną specyfikę zadań wymienionych wyżej instytucji, zawarte informacje oraz dane różnią się przedstawianą formą, która jest indywidualna dla każdej instytucji. W opracowaniach użyto narzędzi opisowych tj.: statystyki, opisy tabelaryczne, opisy zdarzeń.

¹ Sprawozdania z działalności za 2015 rok sporządziły powiatowe służby, inspekcje i straże. Niniejsze opracowanie zawiera najważniejsze kwestie związane z bezpieczeństwem mieszkańców powiatu opracowane na podstawie bardzo szczegółowych i obszernych sprawozdań przedłożonych przez służby, oraz straże.
Całość opracowania: Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.

I. Bezpieczeństwo publiczne. Informacja Komendy Powiatowej Policji, Placówki Straży Granicznej w Rudzie Śląskiej

Komenda Powiatowa Policji w Raciborzu.

Wydział Kryminalny KPP realizuje zadania w zakresie zwalczania przestępczości kryminalnej, w szczególności poprzez:

- prowadzenie postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw zaistniałych w rejonie służbowym Komendy Powiatowej Policji - zgodnie z katalogiem przestępstw,
- wykonywanie czynności procesowych na miejscu zdarzenia,
- kryminalistyczną obsługę zdarzeń i oględzin miejsc przestępstw, przedmiotów, osób, eksperymentów, wizji, przesłuchań i innych czynności o charakterze procesowym lub operacyjnym,
- prowadzenie rozpoznania operacyjnego środowisk przestępczych,
- prowadzenie działań wykrywczych w zakresie rozpoznawania i wykrywania sprawców przestępstw kryminalnych,
- prowadzenie poszukiwań osób ukrywających się,
- prowadzenie poszukiwań osób zaginionych,
- gromadzenie i przetwarzanie informacji operacyjnych oraz analizowanie pod kątem typowania osób i zdarzeń.

W roku 2015 odnotowano wzrost dynamiki wszczęć przestępstw kryminalnych, który wyniósł 104,2 % co w praktyce oznacza o **51 zdarzeń więcej** w roku 2015 w porównaniu do roku 2014, gdzie odnotowano **1213** wszczęć, a w 2015 - **1264**. Ustalono i ogłoszono zarzuty popełnienia przestępstw kryminalnych **519** sprawcom. W roku 2015 raciborska jednostka wypracowała wskaźnik wykrycia przestępstw kryminalnych na poziomie **71,6 %**, co należy uznać za wynik dobry, plasujący nas powyżej średniej wojewódzkiej wynoszącej **69,4 %**. Jednoznacznie pozytywnie należy ocenić spadek dynamiki wszczęć postępowań o prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości; w roku 2015 wszczęto **121** postępowań przygotowawczych tj. o **56 mniej**, aniżeli w roku 2014 – kiedy wszczęto **177** postępowań. Kategoria przestępstw w której odnotowujemy stały wzrost wszczętych postępowań to przestępczość narkotykowa; rok 2015 zakończono z **83** wszczętymi postępowaniami (o 6 więcej niż w roku 2014) i **142** wykrytymi przestępstwami przy wskaźniku dynamiki wykrywalności **182,1 %**. Ogólnie pracę pionu kryminalnego Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu należy ocenić pozytywnie. Oczywiście specyfika i różnorodność zdarzeń, z jakimi spotykają się kryminalni, nie pozwala pochwalić się 100% wykrywalnością, czyli ustaleniem i ujęciem sprawcy każdego przestępstwa, ale osiągnięta wykrywalność pozwala na sformułowanie twierdzenia, że powiat raciborski jest miejscem bezpiecznym i przyjaznym mieszkańcom.

Wydział do walki z przestępczością zorganizowaną

W 2015 roku w Wydziale do walki z przestępczością gospodarczą wszczęto szereg postępowań przygotowawczych, w sprawie oszustw dokonanych za pośrednictwem sieci internetowej. W wielu przypadkach przekazano materiały postępowań sprawdzających do dalszego prowadzenia innym jednostkom na terenie całego kraju z uwagi na ustalenie miejsca działania sprawcy. Podobnie było również w przypadku wszczętych postępowań przygotowawczych.

Oceniając pracę służb kryminalnych w zakresie przestępczości gospodarczej, należy wykazać, że w roku 2015 wszczęto **237** postępowań przygotowawczych co w porównaniu z rokiem 2014 (225 postępowań) daje wskaźnik dynamiki na poziomie **105,9 %**. Przestępstw wykrytych odnotowano **394**, tj. o **78** więcej niż w roku 2014 (316). W roku 2015 wykrywalność przestępstw gospodarczych wyniosła 93,8 %, tj. o 0,9 % więcej niż w roku 2014. Ustalono ponadto **98** sprawców przestępstw (podejrzanych). Jednym z głównych celów walki z przestępczością gospodarczą jest pozbawienie sprawców korzyści płynących z tego typu procederu. Komenda Powiatowa Policji w Raciborzu w 2015 roku zabezpieczyła łącznie mienie o wartości 643 tys. zł (w roku 2014 – 320 tys. zł.). Zabezpieczono nie tylko środki pieniężne, ale także różnego rodzaju ruchomości. Istotnym elementem ocennym pracy służb kryminalnych jest odzyskiwanie utraconego mienia. W roku 2015 odzyskano mienie wartości 179 478 zł.

Wydział prewencji

Wydział Prewencji jest podstawowym pionem Policji i realizuje zadania w zakresie działalności służby prewencji oraz współdziałania w zakresie prewencji ogólnej między innymi poprzez:

- podejmowanie czynności mających na celu ochronę życia i zdrowia obywateli oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- przeprowadzanie czynności interwencyjnych, będących reakcją na zgłoszenie przyjmowane przez Zespół Dyżurnych i inne jednostki organizacyjne Policji, oraz zgłaszanych bezpośrednio przez obywateli, a także realizacja interwencji własnych w przypadkach stwierdzonych naruszeń,
- udział w zorganizowanych akcjach i operacjach policyjnych o charakterze prewencyjnym,
- patrolowanie miejsc zagrożonych przestępczością, ujawnianie przestępstw i zatrzymywanie ich sprawców na gorącym uczynku,
- zabezpieczanie imprez masowych i innych imprez oraz zgromadzeń,
- realizację programów prewencyjnych i profilaktycznych,
- rozpoznanie środowisk kryminogennych i ujawnianie nieletnich zagrożonych demoralizacją,
- ujawnianie nieletnich sprawców czynów karalnych i prowadzenie postępowań w tym zakresie,
- ciągle rozpoznanie przydzielonych rejonów służbowych pod względem osobowym, terenowym, ogólnej charakterystyki rejonu oraz zjawisk i zdarzeń, wywierających wpływ na stan porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- wykonywanie konwojów i doprowadzeń zleconych przez Sądy, Prokuratury, jednostki policji i inne uprawnione organy,

- prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenia.

Analizie poddano wyniki prewencyjne osiągnięte przez wszystkie zespoły i komórki Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu oraz podległe Komisariaty Policji w Krzyżanowicach oraz Kuźni Raciborskiej. W roku 2015 realizowano szereg działań mających na celu zapewnienie ładu i porządku publicznego, w tym także polegających na zapobieganiu, ujawnianiu i ściganiu sprawców przestępstw i wykroczeń.

Interwencje

W roku 2015 funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu przeprowadzili łącznie 11 593 interwencje z czego aż 9342 w miejscach publicznych i innych miejscach oraz 2251 interwencji domowych. Podejmowane interwencje związane były głównie z zaistniałymi przestępstwami i wykroczeniami przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu oraz innymi zdarzeniami mającymi na celu przywrócenie ładu i porządku publicznego. W 2015 roku przeprowadzono o 319 interwencji więcej niż w roku 2014, co stanowi wzrost o ok. 3 %.

Przemoc w rodzinie

W roku 2015 na terenie całego powiatu raciborskiego stwierdzono łącznie 231 przypadków przemocy w rodzinie, z czego 180 stwierdzono w wyniku przeprowadzonych interwencji domowych przez funkcjonariuszy policji. Pozostałe przypadki zgłaszane były przez instytucje pomocowe lub przez samych pokrzywdzonych. Niebieskich Kart w roku 2014 odnotowano 277 co oznacza znaczny spadek. Na terenie działania KPP Racibórz, dzielnicowi oraz inne osoby wyznaczone, uczestniczą w spotkaniach Zespołów i Grup Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, na których wypracowywane są wspólne kierunki działań zmierzające do podnoszenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zatrzymania na gorącym uczynku

W związku z realizacją zadań związanych z ujawnianiem i zapobieganiem przestępstw, policjanci Wydziału Prewencji KPP w Raciborzu oraz podległych Komisariatów w roku 2015 zatrzymali na gorącym uczynku lub też w bezpośrednim pościgu ogółem **236** sprawców przestępstw, natomiast w roku 2014 w wyniku podjętych czynności zatrzymano **293** sprawców.

Widoczny jest wzrost w kategoriach: przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, przeciwko obyczajności publicznej oraz przeciwko urządzeniom użytku publicznego. Natomiast spadek ujawnianych wykroczeń w kategorii dotyczącej przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi może jedynie świadczyć o tym, iż działania prewencyjne przynoszą zamierzony efekt i zmniejsza się ilość osób spożywających alkohol w miejscu zakazanym ustawą.

Analizując zagadnienie dotyczące wykroczeń szczególnie uciążliwych, należy stwierdzić, że w 2015 roku zwiększyła się ilość ujawnianych wykroczeń szczególnie uciążliwych społecznie w porównaniu do roku 2014 i wobec sprawców tych wykroczeń funkcjonariusze zastosowali **4.472** pouczenia i nałożyli **1.882** mandaty karne. Realizacja zadań w ujawnianiu tego typu wykroczeń w zdecydowany sposób przedkłada się na poprawę stanu bezpieczeństwa w miejscach publicznych

na terenie naszego powiatu.

Wnioski o ukaranie do sądów

Zespół do spraw wykroczeń realizuje zadania związane z prowadzeniem postępowań w sprawach o wykroczenia oraz kierowaniem wniosków o ukaranie do Sądu. Prowadzone postępowania dotyczą zarówno wykroczeń ujawnionych przez policjantów, jak i na podstawie składanych przez obywateli, instytucje i organy zawiadomień o podejrzeniu popełnienia wykroczenia.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczbowe ilości spraw w których Zespół ds. wykroczeń wszczął postępowania wyjaśniające.

Ilość skierowanych wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego, w roku 2015 wyniósł **1014** a w 2014 - **882**, tj. wzrost o 132 postępowania – wskaźnik dynamii 115 %.

Demoralizacja oraz czyny karalne nieletnich

W roku 2015 stwierdzono ogółem 100 czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w przestępstwach stwierdzonych. Ilość tych czynów w porównaniu do roku 2014 zwiększyła się o **4**, co daje wskaźnik dynamiki na poziomie 104,2% . W Zespole ds. nieletnich i patologii w roku 2015 wszczęto 279 poszukiwań opiekuńczych, zrealizowano 34 nakazy doprowadzeń, wszczęto 17 poszukiwań zwyczajnych III kategorii, sporządzono **70** wniosków o wszczęcie postępowania o demoralizację oraz sporządzono 14 postępowań opiekuńczych. Do porównania w 2014 wszczęto 40 poszukiwań kat. III oraz sporządzono **97** wniosków do Sądu o wszczęcie postępowania o demoralizację.

Działania i akcje prewencyjne

W Komendzie Powiatowej Policji w Raciborzu oraz jednostkach podległych w 2015 roku realizowano m.in. następujące działania:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.
- Rządowy Program ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” w woj. śląskim w 2015 r.
- II edycja programu "Twoje bezpieczeństwo - nasza sprawa, praca w Holandii”.

W 2015 r na terenie Zamku Piastowskiego w Raciborzu odbył się IV Międzynarodowy Festiwal Piosenki Europejskiej. Gościem honorowym była Anna Kuźnia Zastępca Dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji. Równolegle do festiwalu odbywały się warsztaty pod nazwą „Bezpieczeństwo w Europie a Kultura”. Policja przygotowała pokaz sprzętu policyjnego oraz stoisko tematyczne promujące działalność profilaktyczną. W Komendzie Powiatowej Policji w Raciborzu realizowane są działania mające na celu profilaktykę przestępczości internetowej wśród dzieci i młodzieży. Funkcjonariusze KPP w Raciborzu podczas spotkań z dziećmi i młodzieżą w szkołach podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych informowali o zagrożeniach wynikających z nieumiejętnego korzystania z Internetu oraz wskazywali sposoby radzenia sobie z pojawiającymi się problemami. Realizowane są działania własne „Jestem świadomy i odpowiedzialny”. Akcja jest skierowana do młodzieży kl. I Gimnazjum

oraz kl. I Szkół Ponadgimnazjalnych całego powiatu raciborskiego. Działania polegają na przekazaniu uczniom wiedzy dotyczącej odpowiedzialności prawnej nieletnich, na podstawie Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Akcją objęte było ok. 85 grup. Ponadto, na stronie internetowej Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu Oficer Prasowy umieścił informację na temat zasad bezpiecznego korzystania z Internetu. Realizowano również działania „Bezpieczny Senior”, poprzez cykl spotkań ze studentami Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz członkami Polskiego Związku Emerytów i Rencistów. Tematem spotkań było omówienie zagrożeń z jakimi mogą się zetknąć osoby starsze np. oszustwa na tzw. wnuczka.

Wydział Ruchu Drogowego

Zdarzenia drogowe 2012 - 2015

W **2015** roku na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu zaistniały ogółem **1032** zdarzenia drogowe, w tym: **59** wypadków drogowych, w których zginęło **6** osób, **65** zostało rannych oraz **973** kolizje drogowe.

Zdarzenia drogowe zaistniałe w latach 2012 – 2015

Rok zdarzenia	Liczba zdarzeń	Liczba wypadków w	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Sprawy nietrzeźwości kierujący
2012	933	94	13	94	839	30
2013	1060	92	6	105	968	31
2014	1002	80	4	86	922	34
2015	1032	59	6	65	973	25

Zdarzenia drogowe w poszczególnych gminach

Gmina	Liczba zdarzeń	Liczba wypadków	Procent wypadków	Liczba zabitych	Procent zabitych	Liczba rannych	Procent rannych	Liczba kolizji	Procent kolizji
ogółem	1032	59	100	6	100	65	100	973	100
Racibórz	712	31	53	1	17	31	48	681	70
Kuźnia Rac. obszar miejski	31	7	12	1	17	7	11	24	2
Kuźnia Rac. obszar wiejski	46	0	0	0	0	0	0	46	5
Pietrowice W.	46	2	3	0	0	2	3	44	5
Krzyżanowice	73	6	10	3	50	8	12	67	7
Kornowac	28	4	7	1	17	3	5	24	2
Nędza	46	4	7	0	0	5	8	42	4
Krzanowice obszar miejski	6	0	0	0	0	0	0	6	1
Krzanowice obszar wiejski	9	1	2	0	0	1	2	8	1
Rudnik	35	4	7	0	0	8	12	31	3

Główne przyczyny zdarzeń drogowych

przyczyny	Liczba zdarzeń	Liczba wypadków	Procent wypadków	Liczba zabitych	Procent zabitych	Liczba rannych	Procent rannych	Liczba kolizji	Procent kolizji
Współwina uczestników ruchu	19	0	0	0	0	0	0	19	2
Z innych przyczyn	152	5	8	0	0	6	9	147	15
Z winy kierującego	855	52	88	5	83	58	89	803	83
Z winy pieszego	6	2	3	1	17	1	2	4	0

Wzmoczone działania kontrolno - represyjne

W 2015 roku Wydział Ruchu Drogowego KPP w Raciborzu zorganizował i przeprowadził następujące ogólnokrajowe i wojewódzkie wzmoczone działania kontrolno – represyjne:

NURD	12 razy
PRĘDKOŚĆ	6 razy
PASY	4 razy
ALKOHOL,NARKOTYKI	6 razy
BEZPIECZNY WEEKEND	30 razy
TRUCK-BUS	8 razy
KONTROLKA DROGOWA – PIESI	23 razy
MOTOCYKL QUAD	2 razy
TRZEŻWOŚĆ	20 razy
TRZEŻWE PRZEWOZY	9 razy

W 2015 roku w przeprowadzonych 6 ogólnokrajowych działaniach kontrolnych p.n. „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” wzięło udział 128 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy ujawnili 624 wykroczeń, w tym 355 popełniane przez pieszych użytkowników dróg, co dało efektywność w postaci 4,9 ujawnionych wykroczeń na jednego funkcjonariusza. W 6 wzmoczonych działaniach „Prędkość” w 2015 roku wzięło udział 66 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy skontrolowali 439 pojazdy, ujawniając 390 wykroczeń związanych z przekraczaniem dozwolonej prędkości, tj. 5,9 wykroczenia na jednego policjanta biorącego udział w działaniach. W 4 wzmoczonych działaniach „Pasy” w 2015 roku wzięło udział 47 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy skontrolowali 293 pojazdy, ujawniając 276 wykroczeń, w tym 245 związanych z niekorzystaniem z pasów bezpieczeństwa przez kierujących, 3 związane z niekorzystaniem z pasów bezpieczeństwa przez dorosłych pasażerów, co dało efektywność w postaci 6,2 skontrolowanych pojazdów na jednego policjanta oraz 6,4 ujawnionego wykroczenia. W 6 wzmoczonych działaniach „Alkohol i Narkotyki” w 2015 roku wzięło udział 95 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy skontrolowali i przebadali 5671 kierujących pojazdami. Podczas działań

ujawniono 29 przypadków kierujących będących w stanie nietrzeźwości i po użyciu alkoholu. W 20 wzmożonych działaniach „**Trzeźwość**” w 2015 roku wzięło udział 154 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy skontrolowali i przebadali 9874 kierujących pojazdami. Podczas działań ujawniono 46 przypadków kierujących będących w stanie nietrzeźwości i po użyciu alkoholu. W 9 wzmożonych działaniach „**Trzeźwe Przewozy**” w 2015 roku wzięło udział 63 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy skontrolowali i przebadali 5164 kierujących pojazdami. Podczas działań ujawniono 24 przypadki kierujących będących w stanie nietrzeźwości i po użyciu alkoholu. W 2015 roku w 23 przeprowadzonych działaniach kontrolnych p.n. „**Kontrola Drogowa - Pieszy**” wzięło udział 178 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy ujawnili 956 wykroczeń, w tym 609 popełnionych przez pieszych użytkowników dróg, co dało efektywność w postaci 5.3 ujawnionego wykroczenia na 1 policjanta biorącego udział w działaniach. W 2015 roku w 8 przeprowadzonych działaniach kontrolnych p.n. „**TRUCK BUS**” wzięło udział 91 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy skontrolowali 356 pojazdów, tj. 3,9 skontrolowanego pojazdu na jednego policjanta WRD. Podczas działań zastosowano 295 środki prawne, tj. 3.2 na jednego funkcjonariusza biorącego udział w działaniach. W 2015 roku w 30 przeprowadzonych działaniach kontrolnych p.n. „**Bezpieczny Weekend**” wzięło udział 359 funkcjonariuszy WRD KPP w Raciborzu, którzy podczas działań ujawnili 29 przypadków kierujących będących w stanie nietrzeźwości i po użyciu alkoholu.

Profilaktyka 2015 r.

W 2015 r. funkcjonariusze WRD KPP w Raciborzu kontynuowali działalność profilaktyczną – edukacyjną mającą na celu wzrost świadomości uczestników ruchu drogowego w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zarówno pieszych, jak i kierujących. Aktywnie realizowano między innymi założenia kampanii: „Rok pieszego”, „Z młodym kierowcą w drodze po doświadczenie”, „Nigdy nie jeżdżę po alkoholu”, „Stop wariatom drogowym” – edycja ukierunkowana na bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu drogowego, „Rowerem bezpiecznie do celu”, „Razem bezpieczniej”. Łącznie zorganizowano samodzielnie lub we współpracy z partnerami 94 wydarzenia promujące bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w których wzięło udział co najmniej 7000 osób, rozdano blisko 4000 elementów odblaskowych, 1000 ulotek i około 500 kalendarzy na temat przepisów dotyczących ruchu rowerów. Przeprowadzono spotkania z uczniami szkół średnich, w tym I LO i Liceum Ekonomicznego w Raciborzu, w których uczestniczyło kilkuset uczniów. Kontynuowano spotkania edukacyjne z uczniami Zespołu Szkół Specjalnych w Raciborzu przygotowujące ich do samodzielnego udziału w ruchu drogowym w charakterze pieszych i rowerzystów. Wykorzystując bliską współpracę z Urzędami Gmin w świetlicach wiejskich i domach kultury przeprowadzono szkolenia dla mieszkańców wsi, każdorazowo wręczając uczestnikom elementy odblaskowe i zachęcając do ich użytkowania. Relacje z wielu przeprowadzonych wydarzeń znalazły się w mediach internetowych, lokalnym radiu, telewizji lub prasie, a także na stronie internetowej KWP Katowice. Na szczególne podkreślenie zasługuje bliska współpraca Wydziału Ruchu Drogowego z Wydziałem Edukacji, Kultury, Sportu Urzędu Miasta w Raciborzu, Urzędem Miasta w Kuźni Raciborskiej i Urzędem Gminy w Krzyżanowicach, które najchętniej wspierały organizowane

wydarzenia profilaktyczno - edukacyjne mające charakter pogadanek, festynów, konkursów i turniejów.

Straż Graniczna – Informacja placówki SG w Rudzie Śląskiej

Placówka Straży Granicznej w Rudzie Śląskiej obejmuje swoim zasięgiem 20 miast na prawach powiatu i powiatów: Ruda Śląska, Katowice, Bytom, Chorzów, Świętochłowice, Zabrze, Mysłowice, Jaworzno, Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Tychy, Gliwice, Rybnik oraz powiaty: raciborski, gliwicki, wodzisławski, rybnicki, mikołowski i bieruńsko – lędziński. 20 z 36 powiatów i miast na prawach powiatu w tym 9 miast powyżej 100 tys. W terytorialnym zasięgu działania placówki zamieszkuje 2.534.676, co stanowi 28 % ogółu ludności ŚMOSG. W strefie realizacji zadań placówki znajduje się m.in. aglomeracja śląska, w której ze względu na stopień zurbanizowania występują lub mogą występować znaczne zagrożenia w obszarach nielegalnej migracji, legalności zatrudnienia cudzoziemców, przestępczości narkotykowej i akcyzowej oraz związane ze zjawiskiem handlu ludźmi. Placówka realizuje zadania w powiatach przygranicznych, tj.: raciborskim i wodzisławskim na odcinku granicy państwowej z Republiką Czeską od znaku II/45/6 do znaku I/148a o długości 73,8 km. Ponadto, ze względu na przebiegające szlaki komunikacyjne, rejon aglomeracji śląskiej jest ważnym obszarem tranzytowym dla obywateli krajów trzecich zamierzających dotrzeć do dużych miast Polski oraz państw Europy Zachodniej. Działania na szlakach skupione są w głównej mierze na autostradach: **A4**, **A1**, drogach krajowych DK-1, DK-44, DK-78, DK-81, DK-88, trasach kolejowych międzynarodowych E65, E30 oraz dworcach PKS, PKP i międzynarodowych linii autobusowych. Działania podejmowane przez funkcjonariuszy Straży Granicznej na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców powiatu raciborskiego kierunkowane były na realizację zadań wynikających przede wszystkim z następujących ustaw: o Straży Granicznej, o cudzoziemcach, o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP, o transporcie drogowym, prawo o ruchu drogowym oraz przepisów dotyczących przemieszczania odpadów, przewozu materiałów niebezpiecznych (ADR) i innych przepisów obowiązujących w SG. Powyższe realizowano poprzez organizowanie i prowadzenie działań kontrolnych i rozpoznawczych w zakresie:

- ✓ legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP,
- ✓ legalności zatrudnienia cudzoziemców na terytorium RP,
- ✓ ujawniania przemytu alkoholu i papierosów bez znaków polskiej akcyzy skarbowej,
- ✓ ujawniania substancji narkotycznych i psychotropowych,
- ✓ międzynarodowego transportu drogowego w tym kontroli:
 - przewozów odpadów,
 - przewozów materiałów niebezpiecznych,
 - czasu pracy kierowców.

Placówka Straży Granicznej w Rudzie Śląskiej, ze względu na posiadane doświadczenie oraz z uwagi na charakter pełnionej służby w 2015 roku (podobnie jak w latach ubiegłych), oferowały raciborskim urzędom pomoc w weryfikacji autentyczności dokumentów potwierdzających tożsamość cudzoziemców. Dokumenty przede wszystkim były przedkładane przez cudzoziemców w trakcie legalizacji pobytu lub zawierania związków

małżeńskich i pomoc odnosiła się zwłaszcza do tych o charakterze pobytowym. Natomiast na podstawie danych uzyskiwanych z instytucji i urzędów sporządzane jest zbiorcze zestawienie w ramach projektu tzw. „*Mapa cudzoziemców*”, która jest wykorzystywana na wszystkich poziomach działalności służbowej (strategicznym, operacyjnym i taktycznym). Należy zauważyć, że aktualna wiedza o cudzoziemcach przekłada się na skuteczność formacji w jej poszczególnych obszarach służbowej odpowiedzialności.

Funkcjonariusze SG w powiecie raciborskim realizowali zadania na szlakach o znaczeniu międzynarodowym, tj. na dwóch szlakach drogowych:

- ✓ **DK nr 45** - Zabelków - Racibórz - Opole;
- ✓ **DK nr 78** - Chałupki - Wodzisław Śl. - Rybnik;

W 2015 r. na szlakach przebiegających przez powiat raciborski służbę pełniło **93** funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w Raciborzu i Rudzie Śląskiej w **42** grupach mobilnych (patroli). Wylegitymowano **198** osób oraz skontrolowano **148** pojazdów. Każda wyjeżdżająca grupa funkcjonariuszy z siedziby PSG dokonała patrolowania dróg miasta Racibórz i miejsc mających znaczenie w przemieszczaniu grup ludności, a w szczególności cudzoziemców. Biorąc pod uwagę, że były to służby pełnione o różnych porach dnia i nocy pojazdami oznakowanymi, to miały one również znaczenie prewencyjne i przekładały się bezpośrednio na poziom bezpieczeństwa miasta.

Funkcjonariusze Placówek Straży Granicznej w Rudzie Śląskiej uczestniczyli w programach i akcjach o skali ogólnopolskiej, mających jednocześnie bezpośrednie przełożenie na poziom bezpieczeństwa na terenie miasta Racibórz. Działania te dotyczyły m.in. realizacji rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „*Razem bezpieczniej*” oraz realizacji krajowej strategii kontroli czasu pracy kierowców. Należy zauważyć, że to kierowcy pojazdów ciężarowych naruszający dopuszczalny czas pracy często są sprawcami najtragiczniejszych w skutkach wypadków. Funkcjonariusze Placówki SG w Rudzie Śląskiej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku prawnego na terenie powiatu raciborskiego współdziałali również z organami Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Celnej oraz funkcjonariuszami Policji czeskiej. W ramach działań na rzecz bezpieczeństwa w rejonie PG Gorzyczki i PG Nowe Chałupki Zabelków przeprowadzono 13 wspólnych patroli z OPKPaE Chotebuz w których wzięło udział 13 funkcjonariuszy Policji RC. Funkcjonariusze wykorzystywani byli do typowania osób i pojazdów do kontroli oraz ubezpieczali czynności wykonywane przez funkcjonariuszy placówki.

Śląsko-Małopolski Oddział Straży Granicznej uczestniczył w szeregu programów i akcji o skali ogólnopolskiej, mających jednocześnie bezpośrednie przełożenie na poziom bezpieczeństwa na terenie powiatu raciborskiego w tym dzieci i młodzieży. Działania te dotyczyły m.in. realizacji rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „*Razem bezpieczniej*”, uczestniczono w akcjach pod kryptonimem: „*Bezpieczny weekend*”, „*Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego*”, „*Bezpieczne wakacje*”, „*Bezpieczne ferie*”, „*Bezpieczna droga do szkoły*” itp.

II. Bezpieczeństwo sanitarne oraz weterynaryjne – Informacja Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu

W roku 2015 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Raciborzu realizowała zadania zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć na 2015 rok”, zawierającym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogram nadzoru nad obiektami.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, realizując zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Raciborzu uczestniczyła w działaniach systemowych mających na celu eliminację z obrotu niebezpiecznej żywności (działania w systemie RASFF), niebezpiecznych kosmetyków, przedmiotów użytku i innych wyrobów (działania w systemie RAPEX) oraz zapobieganie wprowadzania do obrotu żywności mogącej stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, poprzez nadzór nad realizacją wdrożenia przez przedsiębiorców sektora spożywczego zasad zapewniających bezpieczeństwo żywności – zasad systemu HACCP. W związku z wejściem w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) i rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.12.2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych środków spożywczych podjęto działania mające na celu rozpropagowanie wymagań zawartych w wymienionych wyżej aktach prawnych. W ramach działań kontrolnych weryfikowano spełnienie zapisów rozporządzeń i podejmowano działania mające na celu usunięcie stwierdzanych nieprawidłowości.

W 2015 roku PSSE w Raciborzu prowadziła nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia w ramach monitoringu z wykorzystaniem systemu informacyjnego o jakości wody. Kontynuowano nadzór nad wodą przeznaczoną do rekreacji. Działania te upubliczniano m.in. z wykorzystaniem Biuletynu Informacji Publicznej redagowanego systematycznie przez tut. Stację.

W związku z koniecznością systematycznej analizy sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych PSSE w Raciborzu kontynuowała nadzór epidemiologiczny i rejestrację zachorowań na podlegające zgłoszeniom jednostki chorobowe w powiecie raciborskim.

W 2015 roku kontynuowano również nadzór nad uodpornieniem populacji powiatu w zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych, oraz współpracę z zespołami ds. zakażeń w placówkach świadczących usługi medyczne.

W 2015 r. prowadzono nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, obiektami i urządzeniami wodociągowymi, środkami transportu publicznego, przewozem zwłok, ekshumacjami i innymi elementami higieny komunalnej.

Jak co roku prowadzono nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie szkodliwych czynników w miejscach pracy. W roku 2015 zwrócono szczególną uwagę na warunki pracy pracowników zatrudnionych w przemyśle spożywczym. W roku 2015 nadzorowano również przygotowanie pracodawców do przestrzegania przepisów BHP podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, kontrolowano produkcję, stosowanie i wprowadzanie do

obrotu substancji i mieszanin chemicznych oraz wzmożono nadzór nad obiektami, w których wprowadzano do obrotu środki zastępcze (tzw. dopalacze).

Prowadzono nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych, wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży oraz w wyższej uczelni, a także skontrolowano zorganizowane na terenie powiatu turnusy wypoczynku.

Utrzymywano działania poświęcone profilaktyce antynikotynowej i realizacji obowiązków wynikających z Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Prowadzono także nadzór zapobiegawczy nad nowopowstającymi obiektami na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych docelowo nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

W planach działalności na rok 2016 nie przewidziano istotnych zmian w stosunku do roku 2015. Główne kierunki działania w zakresie działalności przeciwepidemicznej przewidziane na rok 2016 polegają przede wszystkim na kontynuacji działań z roku 2015.

Do najważniejszych należą:

- Sprawowanie nadzoru nad uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad sposobem przekazywania i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień,
- Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS przypadków uchylania się od obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przez osoby prawnie do tego zobowiązane,
- Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- Kontynuacja bieżącej działalności przeciwepidemicznej oraz nadzór epidemiologiczny w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi,
- Kontynuacja bieżącej działalności przeciwepidemicznej w szczególności w zakresie ognisk chorób zakaźnych i zakażeń, stanowiących szczególny problem zdrowotny w kontekście sytuacji epidemiologicznej na terenie kraju, krajów UE oraz państw trzecich,
- Współpraca z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych przy monitorowaniu ognisk zakażeń szpitalnych, czynników alarmowych oraz doskonalenie działań przeciwepidemicznych w zakresie nadzoru nad opracowywaniem ognisk przenoszonych drogą pokarmową, oddechową, kontaktową w podmiotach wykonujących działalność leczniczą,
- Kontynuacja działań mających na celu przygotowanie struktur Państwowej Inspekcji Sanitarnej na wypadek pojawienia się w kraju osoby chorej na chorobę wysoce zakaźną i szczególnie niebezpieczną (np. gorączkę Ebolą, MERS-CoV), z uwzględnieniem takich elementów przygotowań, jak m.in. doprecyzowanie planów i procedur reagowania, dokonanie przeglądu wyposażenia i ewentualne uzupełnienie go, dokonanie niezbędnych uzgodnień w zakresie współpracy z innymi zaangażowanymi służbami na terenie województwa.

Bardzo szczegółowe sprawozdanie przedłożone przez Powiatowego Inspektora Sanitarno-Epidemiologicznego w Raciborzu obejmuje zakres tematyczny takich dziedzin jak: nadzór epidemiologiczny, higienę komunalną i środowiskową, higienę żywności i żywienia i przedmiotów użytku, higienę dzieci i młodzieży, higienę pracy, zapobiegawczy nadzór

sanitarny, oświatę zdrowotną i promocję zdrowia, działania podejmowane w ramach obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego.

Podsumowując, w ocenie tut. Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, na podstawie informacji zgromadzonych w wyniku prowadzonych w 2015 r. działań kontrolnych i kontynuowanego nadzoru, można stwierdzić, że bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu raciborskiego utrzymuje się na stabilnym, zadowalającym poziomie.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu informuje, że w roku 2015 podejmowano działania w następujących obszarach: nadzór nad ochroną zwierząt, nadzór nad identyfikacją i rejestracją zwierząt, bezpieczeństwo żywności pochodzenia zwierzęcego, nadzór nad paszami, ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego oraz weterynaryjnymi produktami leczniczymi, weterynaryjna kontrola handlu pomiędzy Polską a państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a także przy eksporcie z Polski do krajów trzecich.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1082/2003 z dnia 23 czerwca 2003 r. ustanawiającym szczegółowe zasady w celu wykonania rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie minimalnego poziomu kontroli przeprowadzanych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza każdego roku kontrole 3% siedzib stad bydła w skali kraju. Inspekcja Weterynaryjna kontroluje gospodarstwa utrzymujące zwierzęta, sprawdzając przestrzeganie przepisów o ochronie zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw utrzymujących świnie, cielęta i kury nieśne. W zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w transporcie, Inspekcja Weterynaryjna prowadzi rejestry przewoźników oraz środków transportu zatwierdzonych do długotrwałego transportu, a także przeprowadza kontrole załadunku oraz rozładunku zwierząt, podczas transportu drogowego, w miejscach docelowych w punktach skupu, miejscach wysyłki, punktach kontroli i punktach przeładunku. Kontrole muszą obejmować odpowiednią liczbę zwierząt transportowanych każdego roku. Organy Inspekcji Weterynaryjnej odgrywają podstawową rolę w zakresie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, oczyszczanie, ubój, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie lub transport to czynności składowe „produkcji”, nad którymi ma nadzór Inspekcja Weterynaryjna. Kontrole urzędowe są konieczne w celu sprawdzenia, czy podmioty działające na rynku spożywczym stosują się do przepisów w zakresie higieny i bezpieczeństwa żywności. W ramach badań laboratoryjnych realizowany był plan badań kontrolnych w kierunku pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt żywych, produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w paszach i w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt.

Podsumowując, w 2015 r. na terenie Polski stwierdzono kolejne przypadki afrykańskiego pomoru świń. Łącznie na terenie kraju stwierdzono 81 przypadków ASF u dzików. Afrykański pomór świń (ASF) to szybko szerząca się zakaźna choroba wirusowa, na którą podatne są świnie oraz dziki. Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF w związku, z czym choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia.

Na terenie powiatu raciborskiego prowadzono tak jak w roku poprzednim monitoring w zakresie afrykańskiego pomoru świń, polegający na pobieraniu prób od dzików padłych na terenie powiatu. W 2015 r. pobrano 10 prób, które przesłano do badań, otrzymując wynik

ujemny, co pozwala stwierdzić że powiat raciborski jest powiatem wolnym od w/w choroby. Przy współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa monitorowano zwiększone upadki świń w gospodarstwach. Na terenie powiatu raciborskiego do chwili obecnej nie stwierdzono przypadków w/w choroby.

Na terenie powiatu pod koniec 2014 r. powstał nowy zakład obróbki, rozbioru i przetwórstwa dziczyzny, który w 2015 r. skupił 5.106 zwierząt dzikich (w tym: 964 jelenie, 85 danieli, 2.757 saren, 1 muflona i 1.299 dzików), odstrzelonych przez myśliwych kół łowieckich działających na terenie powiatu raciborskiego oraz powiatów ościennych. Zakład ten w 2015 r. rozpoczął wysyłkę tusz zwierząt dzikich do państw Unii Europejskiej. I tak w 2015 r. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu wystawił 58 świadectw w systemie TRACES (system obowiązujący przy wywozie zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego na terenie całej Unii Europejskiej) dla w/w przesyłek. W zakładach znajdujących się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu raciborskiego w 2015 r. nie stwierdzono naruszeń, które mogłyby doprowadzić do zagrożenia zdrowia lub życia ludzi.

III. Podsumowanie – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

Podsumowując rok 2015 należy stwierdzić, że był to rok stosunkowo spokojny pod względem zagrożeń spowodowanych siłami natury. Doniesienia medialne często podejmują tematy związane z występowaniem określonych niebezpieczeństw na terenie całego kraju. Wśród stale obecnych potencjalnych zagrożeń dla naszego powiatu wymienić należy w dalszym ciągu zagrożenia związane z rzeką Odrą, a więc powódzie oraz zagrożenia pożarami w aglomeracjach miejskich i leśnych (Kuźnia Raciborska, Nędza). Rok 2015 był bardzo suchym okresem, więc przeważało potencjalne zagrożenie związane z pożarami.

W działaniach pozostałych służb, inspekcji i straży nie odnotowano większych zagrożeń stanowiących podstawę o wdrożenia szczególnych procedur reagowania. W celu doskonalenia współpracy i koordynacji działań, w miesiącu maju 2015 r. z inicjatywy Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach przeprowadzono w wybranych powiatach i gminach naszego województwa (w tym w powiecie raciborskim) duże praktyczne ćwiczenia z zakresu zarządzania kryzysowego p.k. „Kwarantanna 2015”, związane ze zwalczaniem choroby wysoce zakaźnej i szczególnie niebezpiecznej dla ludzi. W roku bieżącym, również z inicjatywy Wojewody Śląskiego, planuje się przeprowadzenie ćwiczeń p.k. „Autostrada 2016”, mających na celu skoordynowanie działań w przypadku wystąpienia wypadku masowego. Organizowanie ćwiczeń teoretycznych i praktycznych należy do obowiązków wszystkich jednostek szczebla samorządowego. Na rok 2016 jednostki szczebla samorządowego zaplanowały, zgodnie z obowiązkami wynikającymi z ustaw i rozporządzeń zadania w zakresie realizacji zadań w obszarze obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego oraz spraw obronnych.